Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 139 (10.522). Львів, пятниця 26. червня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 1—3 год. пополудн. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 бл. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 1 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

„Людина української нації".

В 30-ті роковини смерти Михайла Драгоманова.

Цього місяця (20-го числа) минуло 30 літ, як в болгарській Софії перестало бити серце Великого Вчителя українського народу — Михайла Драгоманова. Там, на еміграції заснув вічним сном український Геркен, там спочивають нарешті забуті його тлінні останки, дожидаючи хвилі, коли нове українське покоління, що виросло на ґрунті ідей Драгоманова, що ті ідеї скроплювало своєю кровю, серед безнастанної боротьби за нові форми життя-буття українського народу спомяне Великого Вчителя, Будителя й Просвітителя. Не лише спомяне „не злим, тихим словом", але й спровадить його кости на рідну землю та покладе їх у всенародньому Пантеоні, на високій канівській горі поруч могили Тараса Шевченка.

Драгоманів був „людиною української нації", себ-то українським націоналом в кожному зародку своєї творчої думки, в кожному тремтінні своєї істоти, в кожному почині свого духа. Чи це було громадянське життя — чи наукове, чи історичні студії — чи досліди над мовою, культурою, фольклором, чи пропаґанда за українською справою в Европі — чи споювання культурно й політично української нації в одну цілість, чи боротьба з русифікацією й польонізацією — вся його всесторонна, глибока, сонідна й творча діяльність була пронизана свідомим, будуючим національним почуттям. Ті почуття були основою, ґрунтом, підставою невсипущої праці, горячкової діяльности „людини української нації".

Чуткі на свій поверховний, часто формальний, навіть загумінковий націоналізм сучасники доказували, що Драгоманів космополіт, людина національно-індиферентна, навіть русифікатор. Нічого не було більше далекого не від правди, але навіть від правдоподібности, як власне такий непередуманий погляд. Коли Драгоманів війшов у могилу, коли його могутню постать відслонили особисті прикмети, він зявився перед молодим поколінням велитнем, найяскравішим представником всепронизуючого і всеобіймаючого українського новітнього націоналізму. Закиди, які сипалися на голову Драгоманова, мали між иншим своє джерело в тому, що він невпинно змагав зазвати новітній український рух з европейською, суто-демократичною стихією, що він шукав підтримки того руху у всіх поступових колах Европи, що він проповідував обєднання поневолених і союз з революційно настроєними колами пануючих націй.

Великі заслуги Драгоманова в ділянці науковій (як історика всесвітнього й українського, історика літератури й культури, літературного критика, фольклориста і т. и.), та ще більші як громадського діяча, політика, публіциста, народнього тribуна, — не тут місце на оцінку заслуг Драгоманова, та все таки годиться зазначити три найважнійші — на нашу думку — подвиги Драгоманова. Перший з них — це звязання України з Европою. Драгоманів був першим народнім амбасадором — як казав Франко — „Молодої України", себ-то новітньої України, з політичними тенденціями, України, що визволювалася з пут етнографізму й виключно культурницького українофільства. Від часів помазепинської еміграції, від часів дипльоматичної діяльности невтомного Пилипа Орлика, що не проминав ніякої нагоди, щоби не піднести перед европейськими дворами прав поневоленої „козацької нації", — Драгоманів був перший, що на европейському форумі боронив непередавнених прав й інформував про еманципаційні змагання української нації. Він звертався не до династій, не до дворів і їхніх міністрів, а до народів, до представників демократії. А діялося це в найглухійшу ніч життя українського народу, коли навіть над українським словом ваготів варварський указ 1876 р.

Другою заслугою і подвигом Драгоманова було навязання, піддержання й поширення звязків між поодинокими частинами Землі української, між представниками тих земель. Він нищив всякий провінціоналізм, парафіянщину, він зводив до спільного знаменника „сепаратістичну самобутність" окремих, віками розділених країн єдиної України. Не лише Наддніпрянщина, але й Галичина, а навіть Закарпатська Україна (тодішна угорська Русь) були предметом невтомної журби Великого Вчителя. Він добився до „пораненого брата", він вказував, як лічити рани, як вигоювати каліцтво, як закидати провалля між поодинокими частинами Землі української. Інтереси цілої української території і всієї української нації, — ось діяльна журба Драгоманова. Сьогодня можемо сміло твердити, що колиб не ця обєднююча й успішна діяльність Драгоманова, то хто знає, чи на території від Сяну й Уга до Дону не повсталиб дві або й три нації — анальоґічно до Сербів і Хорватів. На місце відосередних, деяких своїх „доморослих" і чужих накидуваних тенденцій, він клав, підносив і утверджував змагання доосередні, центробіжні, спільно-знаменникові.

Третім подвигом Драгоманова є свідоме, новітнє українство, не формальне, а суттєве. Він вивів український рух з нетоїв сентиментального романтизму й етнографізму та дав йому новий суспільний зміст. Замісць святочних, сумно-жалкуючих спогадів про колишню славу, замісць етнографічного розманіження, замісць патетичних зітхань, він вказав на народню масу, на живий народ, що пнеться вгору з низин політичного, культурного й суспільного закріпощення. Він закликав закинути погляд на народ — як предмет зітхань і розніження, а перетворити його в підмет своїх власних дій, зробити його ковалем власної долі. З тією метою слід освідомити його політично, культурно, соціяльно, вказати йому його пониження й закріпощення та освітлити причини такого становища. А свідомість цього незавидного становища зводить в масі бажання кращого життя, сильну волю до розвитку, організації, єдности і боротьби. З тією метою, відриваючись від улюбленої наукової праці й публіцистики — так сказатиб — вищого ступня, він творив приступну, освідомлюючу літературу, ширив її масово, вказуючи в ній шлях до розвитку й саморозкріпощення. Індивідуальність Драгоманова, його вплив на молодь довів до формальної духової революції, до „Umwertung aller Werte", виховав нове покоління, ковалів власної долі, борців і поборників. Драгоманів діяльно зясував суть українського еманципаційного націоналізму, дав йому основний зміст, поширив його на творчі, живі й насущні ділянки суспільного життя і таким чином став родоначальником новітнього українського руху.

Ось в чому одна з найважнійших його заслуг і один з найбільших його подвигів. Він справді був „людиною української нації". Ф. Ф.

Польська справедливість.

Промова п. сенаторки Левчанівської в дискусії над буджетом міністерства справедливости.

Високий сенате! Виступаючи нині перед високою палатою в імени українського і білоруського клубів у справі буджету міністерства справедливости, мушу зазначити, що роблю це тому, бо мала я нагоду стикатися дуже часто зі судовими справами і то переважно політичними та чую моральний обовязок виступити тут із цієї трибуни в обороні тих народів, в імени яких забираю слово.

Прошу високого сенату, на 1925 р. преліміновано 75,400.451 золотих для міністерства справедливости, для того міністерства, яке повинно бути стоповем права, бути тою твердою скалою, об яку розбивається всяке безправство і всяке надужиття. І якщо те міністерство, чи краще призначені для того завдання його органи, отже суди, відповіли тим своїм завданням, то розуміється, що громадянин міг би погодитися з тим, що на нього спадає ще один дуже важкий податок, і так уже непомірно тяжкий до внесення.

Та — на жаль — польські суди, чинні на українських землях чи білоруських, не відповідають тому завданню. Там, де ще так недавно були російські суди присяжних, там, де ми мали інституцію незалежну і аполітичну, якою — можемо на тут ствердити — могла гордитися давна Росія, там тепер бачить населення велику ріжницю у судівництві. Де є той суд присяжних для кривих справ і політичних, який повинен був бути покликаний до життя на основі 83 арт. конституції? Чотири роки з гловою проминуло з того часу, як ухвалено конституцію, а пани міністри справедливости не спішилися підпорядкувати себе і судівництво тому артикулові конституції і дотепер ще не внесли навіть проєкту закону, який означував би вчинки, входячі в обсяг ділання судів присяжних, політичні процеси та перебіг поступування".

Замісць таких розправ перед лавою суддів присяжних відбуваються політичні процеси при зачинених дверях навіть тоді, коли для того нема ніяких правних підстав. Правна підстава до таємної розправи може бути тільки тоді, коли вона загрожує або публичному спокоєві, або зневажує мораль, або може виявити військову таємницю. Тимчасом на бачили і були свідками того, як процес наших посів, процес про віче в Почаєві, на якому були тисячі народу, вівся при зачинених дверях. Єдиною публикою як розправі а також на инших розправах, що відбувалися в останніх часах, були поліція і дефензива, які потували зізнання свідків оборони, щоби опісля тих свідків терорізувати. Так само відбуваються і доразові суди. У многих випадках вироки тих судів опираються єдино на зізнаннях слідчої поліції, про що вже кілька разів говорено з тої трибуни. А всі ті свідоцтва слідчої поліції опиралися на „поуфних" відомостях.

Поліція змушує арештованих показуватися до вини при допомозі нечуваних побоїв, та катувань. Прошу високої палати, в останньому великому процесі тзв. „Української народньої повстанчої організації", який відбувся в Рівнім перед кількома тижнями, домагався арештований Горняков, що сидів у луцькій тюрмі нового слідства, бо як запевняв, слідчий суддя, що переслухував у цій справі, вимушував на ньому признання до вини всякими інквізиційними способами. На самому процесі у Рівнім той самий Горняков і инші обвинувачені ствердили, що їх в арешті в страшний спосіб бито, завязано їм руки під колінами, перетягано між руки і ноги карабіни, роблено таким чином млинки та бито їх буками у підошви. То є справи, про які говориться голосно і в яких я сама інтервенювала у прокуратора. Це не є видумані речі, це є речі, які стверджено при прокураторських доходженнях. (Голос: превенційні арешти не належать до міністерства справедливости!) Так, пане сенаторе, то не належить до міністерства справедливости, а деж є в такому випадку прокуратори, яких колись звали „чуваючим оком справедливости"? Чому не входять вони в цю справу, а передовсім той перший прокуратор міністер справедливости? Всі засуди у карних справах оверті саме на таких вимушених зізнаннях, або на „поуфних виявах" та відомостях, прокураторських надужиттях і слідчих суддів — для приладу згадаю доразовий суд у Пінську, де прокуратор Ольшевскі та суддя Герасимович сфальшували дати — сітка нечуваної провокації, якої ще світ не бачив, позбавлення суспільности контролі над судом через скасування судів присяжних — все це є противне поняттям про новочасний суд і зовсім природно викликує недовіря до польських судів.

Згідно з 97 арт. конституції нікого не можна арештувати без судового дозволу чи доручення, яке має бути доручене на протязі найдалі 48-ми годин. Тимчасом сотки, а то й тисячі людей сидять у тюрмі без ніякої вини, бо їх по кількох тижнях такого арешту випускається на волю. Слідчі судді не можуть дати собі ради з доходженнями. Люде сидять у тюрмі серед страшних обставин, голодні (бо у превенційному арешті видається тільки півкільограма хлїба на особу денно і трохи води та й то не все чистої), сидять серед бруду та тісноти. В Луцьку є чотири кімнати, призначених на слідчий арешт, в яких одна призначена на те, щоби переслухувати і бити в ній арештованих, а в инших трьох сидить часом 80—90 людей. В Луцьку, в превенційному арешті сиділи люде часом по 5 тижнів, не дочекавшися переслухання слідчим чудодієм. Слідчий суддя (зовсім льояльний супроти Польщі чоловік) не має просто фізичної спроможности переслухувати тих людей. Він казав мені: „Прошу пані сенаторки, у рабові веду працю до 4. год., на 4. йду на обід, потім іду до тюрми та до арешту, щоби переслухувати тих людей. Нераз переслухую їх до 4 год. вночі.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 457/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 135 (10.451) z dnia 21.VI. 1925. w artykułach następujących: 1) „Juwylej czy pomynky" w ustępie między słowami: ruchu... a: Odnym z rozhatażen. 2) w rubryce „Nowynky" w notatce p. t. „Rewizja między słowami: ne widomo do końca tej notatki zawiera znamiona art 1) i 2) zbrodni z § 65 a) u. k., ad 2) występku z § 300 u. k., czyni dokonane w dniu 20. czerwca 1925 konfiskatę za niezawidliwiona i zarządzić zniszczenie całego nakładu wydań w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. i. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. ev. Lwów dnia 21. czerwca 1925 r. Rawel.

Більше не маю сили, є часом засипаю над бюрком, бо вже не можу виконати тої праці, що переходить людські сили". Я з тим умовні погоджуюся. Адже арештованих ведеться через сотні верст і держиться у слідчій вязниці без їди, без білизни, а потім знову по кількох тижнях випускається на волю, втомлених, обезсилених і Богу духа винних.

Перед приїздом до Луцька правительних справоздавців було в теперішньому арешті 87 арештованих. Справоздавці приїхали в четвер 25. травня. З в'язниці на сервер я їхала з Ваншаєм до Луцька і зі мною їхав якийсь пан, не знаю хто він, але видно, що якась велика фігура з міністерства внутрішних справ, бо на дворі в Луцьку стрічали його всі місцеві достойники. Всіх арештованих того дня оглянено, більшу їх частину випущено на волю, бо ніякої вини їм не доказано, а інших підозрілих у чомусь перевесено до судової тюрми на те, щоби не дусився у теперішньому арешті. У всіх кімнатах того арешту вимито підлогу на доказ, що в них нікого не було та нікого нема та на те, щоби доказати українським посам буцімто брехню та наклепи, що мовляв там держать нового арештованих без ніякого слідства.

Прошу панів, до поставлення справи на вокладу суду люде теж сидять невинно роками у тюрмі. Так наприклад 21 місяців просидів у тюрмі в Луцьку і Рівнім бувший волковник української армії Бондаренко, що довгі літа боровся з большевиками, і саме під замітом большевикам просидів два роки майже в тюрмі серед неймовно важких обставин, хоріїна чахотку. Прокуратор не мав підстави до обвинувачення і подав справу до апеляційного суду для уморенна. І справді проти 5-ти товаришів Бондаренка доходження припинено, та випущено їх на волю а самого Бондаренка залишено в тюрмі. Потім все один суд мусів його звільнити, а до того сівенський суд. Не було абсолютно ніякої підстави для його засуду. Але я спитаю тепер панів: За шоє сидів цей чоловік аж два роки у польській тюрмі, за що втратив останнє здоровля, якого й так багато не мав?

Український і білоруський народ, терроризований поліцією і адміністрацією за всякий прояв національної свідомости, боїться користати по судах навіть із тих малесеньких, мікроскопійних прав, які йому прислугують на основі минулорічного т. зв. „язикового закону". З другого боку постанови того закону дозволяють на вживання рідної мови, дають право на промови в українській мові тільки в тому випадку, коли сторона і адвокат належить до української чи до білоруської нації. А тому, що місцеві фахові українські правники не мають права горожанства (бо то є така почесть, якої не мають у нас і всі Поляки), то й не можуть богонити на судових розправах, а з правом горожанства ми маємо тільки трьох українських адвокатів на Волині, що узискали право адвокатської практики. В таких умовинах судові розправи звичайно відбуваються у польській мові. Такий суд, в якому ні обвинувачений, ні свідки, ні населення не розуміє, відбуває процеси, діяє пригноблюючо на психіку населення, та позбавляє її можности належної оборони своїх інтересів правними засобами. Всупереч законам прокуратор, наприклад, в часі досліджування не лише справи обвинувачених, але й взагалі за будьщо арештованих, цілковито невинних людей примушує зізнавати по польськи, хоч вони польської мови ні не знають, ні не розуміють.

Суди і слідчі судді, не рахуючися ні з обставинами сільськими, ні з платною силою арештованих, вимагають часто такі високі кавції за випущення на волю, що арештований мусить продати останній інвентар, остатню корову або коня, або зректися апеляції та кару відсидіти незважаючи на те, що не почувається до ніякої вини, а відсиджує арешт тільки тому, що не має змоги зложити грошової кавції.

У судівництві на Волині, Холмщині, Поліссю та Підляшю а також на Білоруси не дають ні Українцям ні Білорусинам ніяких посад, не зважаючи на те, що всюди відчувається недостачу правників. Про ту недостачу говорено дуже багато свого часу а і по нашій день неначезна скількість суддів і прокураторів перевантеженого часу тиняється без праці, або заїжає посади дикіїв, що становлять найчисленний шабель у православній церкві. Навіть п. Тугут не був у силі виборотн бодай одної посади для Українця нотара.

Супроти всього повищого видно, що суди на наших землях не служать для обовони прав населення а стоять на сторожі польонізації і фактично находяться під впливом поліції та місцевої адміністрації, темні сторони яких нераз були досадно підкреслювані з тої трибуни представниками не тільки сойму та сенату, але й представниками самого уряду. Все це заставляє нас голосувати проти буджету.

„Концесії".

VII.

Останні „концесії" польського уряду, розуміється останні в найновійшої серії, обіймають середнє шкільництво. І тут уповні вдержана рівновага подвійної бухгальтерії мін. Ст. Грабского. Ділаючи на уяву невтаємничених в польські „ліберальні" прийоми, уряд п. Вл. Грабского вводить з новим шкільним роком обовязкову науку білоруської мови в одній учительській семинарії воєвідства виленського й одній воєвідства новгородського та заповідає створення на протязі шк. року 1925/26 двоязичних учительських семинарій на Волині. Тільки подумати, що за „уступки"! На білоруській національній території, на білоруській землі буде введена в двох семинаріях обовязкова наука білоруської мови, розуміється, тільки яко предмету. На подібну гойність і самопосвяту відносно української Волині важко було польському урядові здобутися просто тому, що там нема ще учительських семинарій. Перше слід їх заснувати. І тому з початком нового шкільного року ще не спадуть ніякі благодати на українську Волинь; на протязі 1925/26 будуть засновані там двоязичні учительські семинарії. Правда, мін. Ст. Грабскі не знає ще, скільки їх вдасться заснувати, і тому не означує їх кількости. Зрештою, то ще так далеко. Може не треба буде засновувати ніяких семинарій ні дво-, ні три-, ні чотирирядних, може до того часу помішаються язики і здвигнеться вавилонська вежа. Шкода також, що п. Грабскі привабуває про дерманську учительську семинарію, якої знамените вивінування забрали Поляки і досі не звернули.

І хоч на Волині з початком нового шкільного року нічого не буде, то всетаки ті двоязичні уступки для Волині треба відбити собі на Галичині. А що не можна пошукати собі рекомпензати на семинаріях, то муситься перекинути їх на гімназії. З тією, а не иншою метою з новим шкільним роком розпічнеться ліквідацію українських гімназій в Перемишлі, Львові й Тернополі тим способом, що 1-шу клясу тих гімназій обєднається з 1-шою клясою одної з польських гімназій в тих містах. Иншими словами: розпічнеться процес вливання українських гімназій до польських, їх ступнева ліквідація і тріюмф „організацій народових". За кілька літ не буде знаку з українських гімназій; вони потонуть в морі польського середного шкільництва, а тим способом зовсім припиниться продукцію української інтелігенції.

Та заходить небезпека, що економічно роздавлене українське громадянство намагатиметься піддержувати й творити свої приватні середні школи, що воно тим способом не схоче датися звести на становище безпросвітної маси. І про цю можливість наперед подумав всевідучий і всемогучий Ст. Грабскі. Негайно мають бути створені матурально-іспитові комісії для абсольвентів українських, білоруських, литовських і російських гімназій. А вже ті комісії будуть так дібрані і одержать такі інструкції, що можна не лякатись небезпеки.

Здійснення цих плянів „організацій народових" і їх персоніфікації мін. Ст. Грабского означує повернення українського народу на 50 літ взад, зіпхнення нас з висот модерної нації в пропасть етнографічної маси.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Кооперативи Торговлі, Купці!

Замовляйте — висилаємо негайно 5 кг посилку (сім тужнів) пасти ЕЛЕГАНТ. Ціна конкуренційна. Означення не числено

З поважанням

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА

Львів, вулиця Кордецького 51.

при примітивности укладу суспільного життя селянин не був виставлений на ділання чужинних, шкідливих, девастаційних впливів. Польща асимілювала тільки вищі верстви. Тепер же польонізація втискається всіми порами. І коли через знищення школи спершу припиниться продукція інтелігенції, а потім її зовсім знищиться, коли доведеться нашу масу до культурної й економічної пролетаризації, то звідсіль вже тільки один крок до повної асиміляції.

„Організації народові" поділили адміністраційно українську національну територію так, щоби її в розмірно короткому часі прокостинути, щоби знищити її особливости, прикмети й відмінности. Одним з способів, що ведуть до наміченої мети, є останні ухвали „кресової секції".

В кожному иншому громадянстві такі „концесії" викликалиб стихійний відрух. А в нас? Нас рабство, якесь отупіння й апатія так опанували, що поза Львовом не піднісся ще ані один голос протесту. Мовчать теж політичні партії, „благоденствують". Поза спізненими комунікатами, призначеними для пресового прокуратора, ані одного слова, ані одного кроку. А за управами партії мовчать безпосередньо заінтересовані родичі, мовчить гро

ФЕДІР ДУДКО.

ІНТЕЛІГЕНТ.

Мені здається, що найяскравішою рисою російської національної вдачі є власне жорстокість, як гумор — англійської...

... Можна завитатися — де той московський селянин, розважний, добрий, той невсипучий пошукувач правди і справедливости, якого так гарно і переконуючо змалювала наша література 19-того століття?... Шукав я сам із захопленням цього чоловіка по цілій московській землі і — не знайшов...

Максим Горький.

Знайшли в кишені у нього потерту, записну книжку. Розгорнули, подивились, пошукали — чи нема грошей і викинули геть за дорогу у чисте поле.

Перекинув списані листки тої книжечки вітер, проплакали дощі над ними — і пропав серед поля бочючий крик душі людської.

Ось той крик.

. . . . . .

...Усе нові села, шляхи, хутірці — ах, скільки тих сел! — усе нові краєвиди, і тільки однакова, скрізь одна й та сама, до нудоти докучлива, як випертий лікоть із роззявленої діри — страшна селянська знедоленість.

Біленькі хатки, обсмикані стрішки, левадки, млинки, задумливі гайки, миршавенькі конячки — образ роздягненого, обдертого, здичавілого рідного краю...

І коли здіймаються палахкотливі язики над панськими садибами і чадний дим стелиться під престол старого Саваофа — тьохкає з радощів серце:

Хай!

Ось воно нарешті — страшне, лахмате, що перевернуло шкереберть усе життя і запалило серця міліонів сіреньких голодних дикунів полумям помсти. Хай!

Вогневими поясами прошивають небо над тихими ланами гарматні ядра. Здрігаються гайки, ярами котиться луна...

Хай прошивають!

Бризне нове проміння з неба на згарища минулого. Залижеш ти рани свої, умучений краю, загасиш вікові болі, зголоднілий народе — і засмиканий, з запалими боками товариш твого рабства і неволі — миршавий конячинка — не скубтиме вже соломи з обдертих стріх твоїх хаток і повіток...

Курить дим над старими тінявими парками. Впиває земля струмки гарячої крови.

Вперед!

Нові села... Нові хутірці...

От-от в долині замерехтить перед нами золотом верхів старий Київ...

* * *

Похмурі погляди, задякані обличчя — рідна, здичавіла Вандея — Україна.

От на зустріч розхлипаними колесами торохтить на шляху драбиняк.

Мишастенький конячка — обовязково мишастий! Розкуйовджений дядько у возі. Сидить, посіпує мотузяними віжками і ньокає: ньо!... ньо!...

— Акуди-но дядьку, так поспішаєш? Ге?!

— Тпру!

Безкровні, вицвілі очі зпід нещасної гриви волося зиркають боязко, допитливо і непривичне до усмішки лице кривиться в кострубаті зморшки дикунського привітну.

— А той... А тут митюжок у нас, у Софіївці!... Воля, значитьця, вийшла... Земельку казано ділити...

— Ага, ага... Митюжок?

Маленька конячинка стоїть, сумно похнюпивши голову в землю. Голодна, засмикана, байдужа, невесела — думу тяжку думає.

А про віщо вони думають, бідацькі голови цих засмиканих голодних конячинок? Що йому на думці, мишастому, що день і ніч — цілий вік — тягне плуга боровну, копи, що з малолітку — без радощів дитинства — повертає колеса в товстім болоті, тягне полози в сніговиці заметах — і все за жменьку зогнилої соломи з рудої стріхи!

— ...Тісно нам дуже... Ногою ступити нема де, не то що... Ніка невеличка, лужок за податки відібрали... От воно й той... Годилосяб трохи земельки... Трудно...

— Ну-ну, поспішай... Рисак, бачу, хоч куди в тебе — змить примчить... Ач який!

Крива посмішка на устах.

— А вже рисак! — і окоп на мишастого. — Також не мало на віку свому горя бачив мишастий...

І зашкарубла рука лягає на хордлявий хребет і гладить незвичкі до ласки збиті косми на зилунтах ребрах.

Ей, малярі, письменники! Великі серце вам? Ось воно! [Під бруцним, з нужою, чикменем*) — у цього дядька. Соломою зі стріхи, гноєм годує свого мишастого, бо сам гноєм годується, а на великдень — чи бачив хто? — кусень своєї паски суєш йому під морду. А пуга**) — то для проформи. Для власної розваги — пуга. Сидить собі, звісивши ноги з полудрабка, дивиться замислено вбік на біле молоко гречок і покручує.

*) чикмень — ніж. **) бат.

малянство в нації певности, що за нього все відповість преса.

Людові доми.

(Продовження.)

Не дивниця, що у Львові почався також живий будівельний рух, охопив всі передмістя і періферії. Уже до війни гарний приклад вийшов від підміської читальні на Клепарові. Війна акцію перервала. І щойно тепер віджила ціла акція і сьогодня Личаків має свою хату, бо потребує відповідного дому, Богданівка почала будувати „Народний Дім". Стрийське викінує будову, инші періферії у стадії творення комітетів будови, купівлі площ, складання плянів тощо. А найбільше щодо кількости українського населення і щодо рухливости городецьке передмістя хоче здвигнути домівку, яка далаби пристановище захоронці, усім школам (народнім і середнім), Читальні і Соколові. Це мав би стати просто дім, який має нагадувати німецькі Volksheim-и, англійські Hall-и, американські клюби гасетлементи.

Цей саме момент хочемо використати, щоби представити потребу і завдання такого дому, потребу подиктовану оглядом на нинішні культурні вимоги. Не ставимо таких домагань до всіх передмість (хоч і там вони необхідні), але просто хочемо вірити, що городецьке передмістя може дати і напевно дасть раду великому ділу.

Поминаючи захоронку й школи, ми хочемо звернути увагу на одно. Скрізь у світі дитина зазнає дуже великої опіки з боку громадянства. Для дітей творять сьогодня клюби, читальні, бібліотеки, одним словом установи подібні до тих, які мають старші, але з особливим характером. Перше всього великі міста дають провід під цим оглядом. Ясна річ, що творячи такі діточі установи, не можна задовольнитися одною невеличкою кімнатою. Це мусять бути великі, просторі, ясні, вигідні, по мистецьки построєні убікації, які вже своїм виглядом, теплом і ясністю впливали би на молодечі душі.

Коли захоронки й инші діточі установи належать до обсягу діяльности дошкільної освіти, тоді праця над молодю, що вийшла зі шкільних літ (а це в містах дуже важне), над ремісничою молодю, а далі й для широких кругів дорослого громадянства носить назву позашкільної освіти. Сама назва трохи за вузька й за спеціяльна. Вона може викликати й дійсно викликує враження, наче завдання відповідних громадянських освітних установ міститься у подаванню знання і вироблюванню якихсь спеціялістів у ріжних ділянках знання, тощо. Працю в позашкільній ділянці найкраще характеризує англійська назва Adult Education, котра значить: виховання дорослої молоді й дорослих людей. Освітну працю мусимо трактувати як виховну, а трактуючи її так, відразу побачимо, в якому напрямі мусить вона розвиватися.

Те, що досі робиться в міських читальнях у Львові, воно далеке до того високого розуміння справи, яке нинішна хвиля ставить в обсягу позашкільної освіти (уживаємо утертої і принятої у нас назви, одначе розуміємо під нею тільки виховну працю). І коли тепер бачимо змагання будови домів, хочемо, щоби всі заінтересовані чинники в будові відразу мали на увазі, якою повинна бути така домівка у Львові, а якій ми дали назву, що стоїть у заголовку нашої статті.

Позашкільна освітна (виховна) праця мусить своїм впливом обняти ціле населення даної дільниці міста. Мусить обняти всіх від молоді, котра вийшла зі шкільного віку, в тому випадку: робітничої і ремісничої аж до найстарших. Мусить обняти оба поли: жінок і мужчин. Вже із цього видно, що тут будуть згуртовані люде ріжних розбіжних інтересів, ріжного віку, ріжних уподобань тощо. Годі навіть подумати про те, щоби щоденні заняття і щоденні виховні потреби могли відбуватися масово й могли всіх зібрати та їхні бажання зістрілити в одному огнищі. А навіть одинці того самого віку не все відчувають ті самі потреби. Тому і вік не може бути обєднуючим засобом. Одно обєднуюче буде: виховання громадянина, виховання людини. Все друге, головно шляхи, засоби, методи, тощо мусять бути індивідуалізовані.

(Докінчення буде.)

М. Галущинський.

Велике твоє серце, Україно!

— Так, так, дядю... Так!... Багато горя випили ми зі своїми мишастими, але — минулося... Митюжок, кажеш? Поняй, поняй!... Щасливої!...

— Ньо, мишастий!

Ах, ці любі, милі, славні мишасті! Цеж їхньою силою — і тільки за жменьку рудої соломи — колоситься золотом широкі простори мого любого краю. Цеж їхнім потом, любих мишастих конячок, зрошена кожна стеблинка великого, на цілий світ славного степу...

Любі конячки! Колиб я складав проєкт монумента мойому народові — булоб у мене на постаменті дві постаті:

Миршавий, з розкуйовдженою гривою дядько і поруч — маленька з випнутими ребрами мишаста конячка.

Слава тобі, милий мишастий коню!

* * *

Давінка тиша серед голих стовбурів ліса.

Осінній приморозок синіє між деревами холодок жовтневої блакиті, а в далині, в загадковій імлі — старий довгождений Київ.

Бамкають гармати. Мчить збожеволілим переляком луна в чуйному лісі і дугастими пругами свистять через голе верховіття зза лісу тяжкі ладунки смерти.

Революція посилає в золотосяйну далину свої дарунки.

Розгортаю жовте листя — мертву сивину ліса, припадаю грудьми до землі і цілую вітлілий порох моїх славетних предків. З трухлявим пилом зогнилого листя, зі спорохнявілою красою вимерлих жовтнів змішалося порохно поколінь — і я цілую свою святу предковічну землю, в яку колись — а може зараз, в ту мить — складу свої кістки.

А над головою свистять важкі ладунки смерти, прошивають холодну приморозь неба і мчать у золотосяйну далину.

Під завмирання мілінів сердець там десь падають дарунки революції в німу тишу безлюдних вулиць, з грюкотом рвуться, обламують ґвинси домів, виколупують у хмарах вапняного пороху діри в мурах — і здрігаються від гуку святі кістки Літописця в печерах, і в страху обсипається порох з княжих скелетів у старих візантійських гробівцях...

Хай! Революція йде...

Ухкають гармати. Котаться лісом перелякані страхи. Шиплять, зі свистом пролітають над головою тяжкі ладунки смерти.

(Продовження буде.)

Духовна цензура і духовенство.

(*Голос священика.*)

(Докінчення.)

Цей напрям сліпого послуху може мати свою рацію в деяких західних краях, де духовенство не потребує боротися за права своєї церкви, або боронити свого народу. Але у нас, де священики мусять ставати воїнами на всі сторони, де політичні відносини основно і скоро зміняються, — не надаються духовні манекини, але конечно потрібні священики, які були би вповні свідомі своїх завдань і змогли би в усяких обставинах сповнити свою церковну і суспільну роботу.

Ми зазнали вже недавно в останній війні такої критичної переміни відносин. Коли не стало у нас владик, постояли самі священики на „колесниці" і сповнили чесно свій обовязок. Не зважаючи на страшне воєнне лихоліття, наші священики полишалися на своїх парохіях і придержували нарід при своїй церкві, уступаючи лиш під примусом увязнення або насильної евакуації. Коли союзні війська вступили на українські землі, підняли самі священики без владиків прапор поширення церковної унії на всю Україну і боронили її від усяких ворожих напастей. Члени Тов-а св. Ап. Павла вислали з початком 1917 р. широкий меморіял до Риму, в котрім представили наглядно всю мартирольоґію, яку переносила наша церква віками від сусідних католиків латинського обряду, піднесли велике значіння унії для всеї католицької церкви і домагалися сильного піддержання унії на сході. На жаль цей меморіял остав без ніякого успіху наслідком заходів наших вікових противників. Тільки поважні німецькі католицькі круги, котрим цей меморіял подано до відома, як віденський кардинал Піфль, князь Ліхтенштайн, провідник могучої христ. сусп. партії і инші звернули на нього дуже пильну увагу і заохочували наших священиків, щоби розкривали цю справу перед світом. В подібнім дусі помістив я тогож року 1917. в „Ниві" широку розвідку п. з. „Чорні ворони над живою Україною" і опублікував відповідь польському ґенералові Розвадовскому на його прилюдні напасти на наше духовенство. Д-р Г. Костельник дав у своїй брошурі належний відпір на наші напасти д-ра Стан. Смольки. Тай багато инших священиків боронило тоді нашої церкви у своїй і чужій пресі, а все те робили з власного почину.

А чиж такий стан не може ще повторитися, що священики остали би самі без владик? З уваги на це не слід здержувати духовенства в його самостійних змаганнях а навпаки треба виховувати його в цьому напрямі. Здавалосяб, що ця річ для всіх ясна. А однак зайшов у нас в останніх часах факт, що введено попереджаючу духовну цензуру не тільки на релігійні книги, але й на горожанські статті, дописі і инші твори священиків і тим способом спинено свобідний розвиток їх діяльности!

Та скажім собі отверто, що розпорядок про ординаріятську цензуру був викликаний тільки острійшим виступленням „Ниви" проти вводження целібату. Але чи задля цеї причини був такий розпорядок оправданий? Миж знаємо, що целібат форсується у нас всіми непереборчивими способами всупереч противним постановам синодів і папських декретів, котрі на виновних (епископів чи священиків) накладають навіть кару суспензії ipso facto.*) І чиж дивно, що супроти такого поведення реформаторів вийшло також духовенство поза межі довготерпеливости і почало в „Ниві" і инших часописях острійше реаґувати? Це явище було зовсім природне і духовенство виставило би собі сумне свідоцтво, коли би на такі починання мовчало. Тут не треба було цензурного розпорядку, а тільки призвичаєння незаконного насильства, і ціла справа була би мирно полагоджена.**) Думаю, що сам розпорядок не приверне у нас спокою, бож духовенство має право боронити своєї законної установи. Закон людський і божий, природний і позитивний призволяє людині боронити свого життя навіть надзвичайними способами, а тут ходить не про фізичне, але про ще висше, духове життя. А дальше каже християнська мораль, що при суперечности законів обовязує закон природний і божий позитивний, бо він стоїть висше від людського (церковного чи світського). Так отже і цензурний розпорядок не здержить наших священиків від оборони своїх прав, а може мати хіба той наслідок, що коли явні статті й дописи мають звичайно форму приличної дискусії, то анонімі готові вийти поза ці межі і викликувати у загалу тим більше згіршення і огірчення. А вже й не говорити про те, що тим розпорядком здержується духовенство від живійшої участи в його культурній і горожанській праці для народу.

Коли становище нашого народу і церкви є дуже тяжке, коли не знаємо, що нам найблизша будучність принести може і які удари можуть упасти на нашу церкву, то треба обминати всього, що нас між собою розєднує, а навпаки лучити тісно всі наші сили для спільного нашого добра народа і церкви.

о. Олександер Стафанович.

*) Папа Венедикт XIV. в енциклиці „Demandatam coelitus" приказує: „нехай знають, що силою цього письма... стягнуть на себе тим самим (ipso facto) неспосібність до якогонебудь степеня й уряду..." А папа Лев XIII. поширив в своїй булі „Orientalium dignitas Ecclesiarum" декрети папи Венедикта XIV., оголошені в енциклиці „Demandatam coelitus", котрі первісно відносилися до антіохійських Маронитів, на всі східні церкви. З окрема вичислює тяжкі кари, що в них впадає кождий винуватець ipso facto, а саме: усунення від богослуження, зложення з уряду і виключення з церкви (...iam nunc declaramus velle Nos atque edicere, ut eadem Benedictina decreta, quae de Graecis Melchitis primitus datae sunt, fideles omnes cuiusvis in Oriente ritus universi attingant... Praeter suspensionem a divinis, quam ipso facto incurrit, ceterasque poenas per eadem constitutionem „Demandatam" inflictas, officio suo privetur et excludatur".)

**) Станиславівський владика пише в своїм найновійшім посланію, котре велів по всіх церквах оголосити, що... „У нас целібату досі ніхто з священиків не проголосив... До целібату нікого з питомців не примушується насильством". Тимчасом загально відомо, що ставив епископ заклерикіїв, котрі не годяться на целібат, що не допускає до богословських іспитів, виключає з духовної семинарії і відмовляє їм священства. І чи не є це проголошенням целібату, чи не є насильством? Подібне сталося недавно в Перемишлі.

Хто їде до Риму? Заїздіть до Українського Пансіону Corso d' Italia 6. Літні ціни повний пансіон від 30 ліри денно.

Чи ви вже є членом Кооперативи „Рідна Школа"? Як ні, то вступіться негайно! Один уділ (пай) 5 зол., число уділів необмежене. Вписове 50 грошів. Заяви приступлення можна одержати в кождому Крузку У. П. Т. — Пишіть і посилайте гроші на адресу: Дирекція Кооперативи „Рідна Школа" Львів, Р[illegible] ч. 10. II. пов.

У. С. Р. Р.

Результати перевірки українізації у Київі.

На одним з засідань Київського Губернського Постановчого складає звіт спеціяльної комісії для провірки українізації. Провірка охопила 50 великих радянських і господарських установ, які мають до 5000 співробітників. Співробітники ці по національности поділяються так: Жидів 36 прц., Росіян 32 прц., Українців 26 прц.

Перевірені співробітники діляться на осі чотири категорії, це ті, що володіють і пишуть українською мовою, їх 18 прц., до другої категорії зачислено тих, що менше знають українську мову, але мають поступ в її вивченню, — цих є 24 прц., третю категорію становлять ті, що не знають української мови, але до вивчення її ставляться старанно, — цих є 36 прц., нарешті четверту категорію складають ті, що української мови цілком не знають, жадного поступу в справі її вивчення не виявили, отже не хотять знати, — цих є 22 прц.

Співробітники цієї останньої категорії підлягають звільненню зі служби, але з уваги, що таких „звільнення" булоб дуже багато, ухвалено звільнити тільки 200 найбільш злісних саботажників українізації, але дотичні установи не дуже слухаються постанов комісії і досі звільнено лише 100 співробітників. Мимо такого відношення керуючих осіб в установах, дальшу долю українізації вважають на одвічальність самим установам і скинено спеціяльні кредити на українізацію, не зн. на курси української мови, закупно літератури і т. п.

„Большевик".

ОСТАННІ ВІСТИ.

Польсько-жид. переговори покінчені.

В ночі з вівторка на середу дійшло до оконечного порозуміння в переговорах між польсь. урядом і Жидами. Жиди поставили ряд економ. і віроіспов. домагань. Зі сторони уряду прийнято до відома, що жидівське коло провалитиме в соймі і поза соймом самостійну нац. політику згідну з незайманістю границь Польщі і великодержавного становища її. Осягнене порозуміння матиме цей наслідок, що Жиди як меншість не будуть поступати солідарно з иншими нац. меншостями, а мають перейти до самост. політики на основі льояльности супроти Польщі.

В середу зібралося жид. коло, котре наче мало ратифікувати порозуміння з урядом. В колі лише група 4 радикалів „Гітахдух" є противна порозумінню. Підчас нарад ця група і фракція „Мізраг" просили відложити наради, щоби нарадитися у власній фракції. Справа має перейти вівторок під наради політ. комітету мін., а в середу на раду мін. Потім слідує стріча прем. Грабского й членів уряду з предст. жид. кола для виміни декларацій.

Проект зем. реформи верне до комісії?

В політ. колах кружляють чутки, що зем. реформи не ухвалять перед феріями. Мабуть НПР. поставить внесення на відіслання справи до комісії і є можливе, що таке внесення перейде.

Конс. Лашкевіч засуджений на смерть.

В Москві 23. VI. обвинуваченого б. польського консуля Лашкевіча засудили на смерть через розстріляння. Рад. уряд згодився здержати присуд. Польський пос. Кентшиньскі переговорює в справі виміни.

Рідкий зїзд.

Зїзд перших матуристів української ґімназії в Коломиї.

Невеличкий гурток абітурієнтів, що 25 літ тому розійшовся знад Прута по широкому світі, зібрався вперше 11. п. м. в Коломиї. З життєвої боротьби повернули ці перші матуристи коломийської ґімназії здесятковані, підтоптані, одначе з піднесеними головами, бо ніхто з них не спляжив народнього прапора: усі вони як один, були дисциплінованими рядовиками. Дехто з них ішов навіть попереду, а дезертирів між ними немає.

І не дивно! Цеж боєвики з вишколу сурового і благородного батька, пок. директора-громадянина Софрона Недільського.

Стріча тривала коротко.

У церкві поминалися за покійних товаришів та вчителів, що зуміли прикувати їхні очі до національного стягу, та вийшли з перекм жалкуючи, що за найкращих синів народу, своїх дорогих професорів, не могли молитися всі перші учні коломийської ґімназії, бо 5-ох з них зійшло вже зі життєвого шляху.

У ґімназійній салі, де їх колись признано зрілими, погоровили сердечно з дорогими тінями незабутніх покійників, посилися теплими словами до живучих ще учителів та вислухали промови свого професора Льва Дольницького, Тов. Никифор Дзиськ в довшій промові на адресу бувших професорів пригадав: 1) величню постать пок. директора Софрона Недільського, що тепою кровю свого серце виплекав, українську ґімназію в Коломиї, що був великим приятелем селянської і робітничої молоді, що не працював для сваги, ні для почестей, ні для відзнак, бо він обману не знав, неправди не любив, був найліпшим провідником-учителем; 2) пок. проф. Людвика Саля, восьмилітнього господаря класи, що полишив своїм учням у спадщині зразок совісної й ідеїної праці аж до загину головно на поле „Рідної Школи"; 3) пок. проф. Корнила Подільського та Юліяна Насальського. Живучим ще пп. професорам д-рові Остаповi Макарушці, д-рові Іванові Раковському та Михайлові Рибачкові передав іменем товаришів поздоров і найщирійший привіт, а присутньому на зїзді п. проф. Львові Дольницькому зложив сердечну подяку за дасканий труд у вів'язках своїх будших учнів. Ми щасливі й горді — кінчив промовець, — бо нам судилось бути учнями таких світлих учителів-педаґоґів і громадян.

Після цього старенький друг, проф. Лев Дольницький, прочитав протокол із іспиту зрілости з 1900 року, візвав своїх наслідників-учителів, щоби йшли слідами пок. Софрона Недільського та Людвика Саля. Своїм учням-священикам радив узятися за введення народньої мови в богослуженню, у провінціях допрошувався серця для переслідуваного народу, а мистця-музика просив передавати свій хист у молоде покоління.

Опісля зібралися товариші при спільному столі.

В часі комерсу памятали і на пекучі потреби „Рідної Школи" та дали позик (складаючи покищо невеличкі квоти) до основання бібліотеки ім. Софрона Недільського при „Інституті Шкільної Помочі" у Коломиї, в тій надії, що зініціована ними акція бібліотеки ім. Софрона Недільського стріне прихильний відгомін у тих учнів, що вийшли з його знаменитої школи.

Розійшлися... дух пок. Софрона Недільського та Людвика Саля хай веде їх у непокінченому ще народньому бою.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє число „Діла" сконфіскувала прокуратура за два уступи з передової статті під заголовком „У важну хвилю", за чотири уступи зі статті пз. „Концесії", за два місця з новинки пз. „Коломийські хлібоїди" і за одно місце з новинки пз. „Посол Кохановнч у СРСР".

— **Суд над польським консулом.** У Москві почалася розправа перед найвищим революційним трибуналом проти бувшого польського консуля в Тифлісі Лашкевіча. Лашкевіч був призначений свого часу до виміни за Багіньского та Вечоркевіча. Коли їх затримав Муравшко, то большевики арештували Лашкевіча та кляндра Усаса і віддали їх обох судові. Кс. Усаса засуджено вже давно, а над Лашкевічом щойно відбувається суд. Радянська влада не хотіла згодитися на переговори з Польщею в справі поновної виміни названих двох арештантів. Лашкевіч відповідає перед радянським судом за злочин шпіонажі на користь Польщі. На салі розправи присутні представники польського посольства у Москві. Лашкевіча напевно засудять.

— **Польща є найдорожшою країною в Европі.** На основі урядових даних гуртові ціни підставових артикулів першої потреби були у Польщі і за кордоном такі: пшенична мука в травні у Польщі 54·50 зол. у Німеччині 40·50 зол. (треба знати, що Німеччина тепер теж одна з найдорожших в Европі), у Франції 42·44 зол., в Англії 49·70 зол., в Зедин. Державах півн. Америки 52·67 зол. В основу оцінки йде сотнар. Цукор теж у травні: в Польщі 1 зол. у Франції 0·68 зол., в Англії 0·71 зол., у Зєдинених Державах 0·67 зол. Все за кільоґрам. Масло в травні: у Польщі 4·11 зол., в Німеччині 3·95 зол., у Франції 3·09 зол. за кільоґрам. Вугіль в травні у Польщі 26·60 зол.

— **Арештування.** Дня 23. червня в год. 6 ранку переведено ревізію в домі панства Качмарських при вул. Вишневецьких ч. 2, де мешкають українські студенти. По переведеній ревізії, що тягнулася до години 8. арештовано вісім осіб, а то: Волощака Дмитра, Гонцевича Осипа, Лилика Миколу, Іваськов Луку, Бунду Н., Ванчицького Юрка, Качмарського Володимира — всі студенти українських високих шкіл — і Качмарського Романа, кандидата учительської семинарії. По цілоденному передержанню арештованих у тюрмі при вул. Яхонича, випущено вечером на волю Іваськов, Лилика і Бунду а инших задержано. Причина ревізії та арештування невідома. Всі арештовані через цілий день не одержали ніякої їди.

— **Застрілили комуніста.** Повітова поліція в Нетішину дізналася звідтись, що робітник Степан Казанович з фільварку Каролінівка вибирається перейти нелеґально польсько-радянську границю і рішила його арештувати. Очевидно, що відомости про намірений перехід Казановича дістала поліція „поуфне" а через те не старалася їх провірити а взялася зараз арештувати Казановича. Казанович, побоюючися страшної долі, яка його могла чекати у превенційному поліційному арешті почав ставити опір при арештуванню. Поліцаї багато не думали і застрілили Казановича. Кілька днів по докоєнному факті вбивства у польській пресі появилася вістка, що Казанович зовся направду Пхенцік, що був визначним комуністом та що по смерти найдено при ньому два револьвери, багато набоїв і документи, виставлені на імя Пхенціка. Такі інформації появилися в польській пресі мабуть тому, щоби облегчити вину поліції. Воно виходило би щось у тому роді, що за вбивство комуніста злочинця чекає мала кара або ніяка. Та польський громадянин комуніст має такі самі конституційні права як вшеходяк.

— **Український співак М. Голинський,** вступить неідкладно в міському львівському театрі в ролі Каня з опери „Паяци" в понеділок 29. VI. п. р.

— **За кордон не можна вивозити чеків, переказів і векслів.** Львівська скарбова палата повідомляє, що вивоження чи висилання за кордон векслів, чеків, переказів і взагалі всяких грошевих зобовязань як у польській так і заграничній валюті без окремого дозволу скарбової влади заборонене. Вивіз за кордон названих вище вальорів (за винятком векслів) дозволений тільки для осіб, що виїзджають за кордон на основі законного пашпорту і то лише до суми 1000 золотих польських. Таку суму мають право везти зі собою виїзджаючі за кордон особи без окремого дозволу скарбової влади. Висилка названих грошевих документів почтою за кордон може бути переведена за посередництвом девізових банків, або за дозволом відповідної скарбової палати. Кожний вексель, що йде за кордон, мусить мати печатку або адноташію скарбової палати, яка зазначує в адноташії, що на висилку видано дозвіл. Нарушення тих приписів спокутоване незалежно від кари за саму посилку, ще й карою арешту до 5-ти літ і грошевою карою до суми 10.000 золотих.

— **Невислідане вбивство.** В Миколаєві під Радеховом мала місце така подія: Трьох невідомих бандитів напало на мешкання родини Боруцьких, де ограбили ґрунтовно помешкання а самого Боруцького, що ставив опір, убили. Бандити втікли у невідомому напрямі а поліційна погоня за ними остала наразі без ніяких наслідків.

— **Вчерашні арешти з нагоди страйку.** З вчерашнього двогодинного страйку, що мав чисто маніфестаційний характер, виявалась на Руській вул. авантура між поліцією та робітництвом, про що ми вчера писали. В часі тої авантури арештувала поліція Ігната Бугеля, Авраама Сабовича, Альойзого Мазівека, Мих. Колюха, Людвика Пілюга, Діловку Ромуальда, Йосифа Лехі та Варвару Ляхович. В часі тої авантури робітники обкидали поліцію вуглями, наслідком чого контужено 5-ох поліцаїв.

ОПОВІСТКИ.

Український хор Д. Котка:

у пятницю 26.	„	Турка.
у суботу 27.	„	Турка. 2150 9-2
у неділю 28.VI.	„	Турка.
у понеділок 29.VI.	„	Старий Самбір.
у вівторок 30.VI.	„	Старий Самбір.

Вписи до дівочої і IV. кл. хлопчачої школи вправ при III. державній учительській семинарії відбудуться в днях 30. червня і 1. липня 1925 від 9—12 год. рано і від 4—6 год. пополудні в льокалі школи при вул. Сикстуській (Дух. Сем.).

2234 1—2

Прогульна „Плая" до нижнього Галича і над Дністер під проводом п. інж. Мудрака на 2 дні. Виїзд в неділю 28.VI. в год. 6·50 рано, поворот в понеділок вечер. Збірка в год. 6·20 в головній залі дворця. 1—2

Поліо! Тернопільщина і Тернопільщина! Дня 29. червня п. р. відбудеться в селі Пошова, повіт Тернопіль (стація в місці), відкриття і посвячення памятника в честь поляків.

Численні промови між иншими сенаторів і послів Українського Клюбу. Відповідь в стаповоді хору із Тернополя і дуової музики з Микулинець. Пісня бастин і вправи „Пласту" із Тернополя. Вечером представлення. Просимо о найсвященнішу участь Тернопільщину і Тернопільщину. — *Комітет.* 2194 1—1

Загальні довічні збори членів філії т-ва „Просвіта" в Стрию відбудуться в понеділок 29. червня 1925 в год. 11 передпол. у великій салі Народного Дому в Стрию. Перед зборами в год. 9. годині відбудеться у парохіяльній церкві в Стрию поминальне Богослуження за покійних членів Філії. Просимо всі читальні „Просвіти" Стрийської Округи висилати на збори своїх відпоручників, а все українське громадянство запрошуємо до численної участи. За Виділ: *д-р Калитовський, Середницька.* 2235 1—1

Дрібні оголошення.

СОЛОНИНУ і ковбасу так як перед війною доставляє найдешевше для крамниць і сільських кооператив фабрика вуджених Л. Ю. Кучинського вул. Городецка 89. 2182 1—1

ХЛОПЧИКИ, дівчати, стоїть до віку, 14 літ, пічаєм, небічні натяжки, поручає в найбільшім виборі найдешевше І. Кічалес і А. Мартуліс Львів, Сикстуська 18. Телеф. 3349. Попіл на фінт. 2119 1-0

ПАРОХІЯ Кутківці 2 кл. від Тернополя, що має всі середні школи до 3 км. з родинних зглядів. Бажаючих інформації уділяє письменно парохіяльний уряд Кутківці, почта Тернопіль. 2230 1—1

ЗЛЬОКАВТОВАНИЙ ЛІСОВИК може куе скоїбудь посади, може вести господарство, розуміється на лісовім і хліборобнім господарстві. Лісові зголошення до кооперативи Верховина Кути. 2—1

ПРИЙМУ на харч і мешкання кілька учениць від вересня. З інформацією устними чи письменними відповіддю п. о. Дуткевича, парохія церкви св. Петра і Павла у Львові. 1—1

ПРИЙМУ на липень і серпень 2—3 ученниць з цілим удержанням і опікою. Кліматична околиця хутенька. Усмішливі умови. Зголошення на адресу: Управа сохозяйний Дошно п. Рівне-Зарі. 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ТАПЕТИ ЛІНОЛЕУМ ЦЕРАТИ ХІДНИКИ

ПОРУЧАЄ ПО НАЙНИЩИХ ЦІНАХ

Й. ҐОЛЬДБЕРҐ І СИНИ

ЛЬВІВ, вул. Сонішна 6.

2085 1—1

Мимо підвишки ціла і податків

продає свої товари по давних ще цінах

„НЕРПА"

Спеціяльний магазин шкіряних виробів і приладів до подорожі

Львів, Леґіонів 17.

2173 1—1

КОНСТИТУЮЧІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства „Союз емеритів" у Львові відбудуться дня 1. серпня 1925 в 9 год. рано у Львові в салі „Української Бесіди" при вул. Руській ч. 3 І. поверх з слідуючим дневним порядком:

1. Отворення Зборів.
2. Вибір голови Зборів.
3. Відчитання й принятя статуту.
4. Вибір предсідника, 6 членів і 2 заступників Головної Ради Товариства.
5. Вибір контрольної комісії.
6. Означення висоти вписового і членського.
7. Внесення членів.

Зголошення в члени до дня Зборів приймають статутові члени повновласники: Танчаковський Ілярій, Руська 3, І. поверх, Міндзьмер Ярослав та Давидовський Петро при вул. Дзиґи ч. 5 — оба у Львові.

За редакцію відповідає О. Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.